

Etelä-Pohjanmaa elää ja pysyy

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n tämän vuoden tapahtumista suurin osa on jo takanapäin. Juuri saimme nauttia Etelä-Pohjanmaan liiton vierailusta. Oli hyvä kuulla maakuntauudistuksen etenemisestä ja sen tuomista näkymistä maakuntaan. ”Etelä-Pohjanmaa elää ja pysyy” sai vahvistusta pidetyistä esitelmistä ja vahvoista kulttuuriesityksistä runoista musiikkiin. Rauhoottaa mieltä ”isoolla kirkolla”, että jotkin asiat sentään pysyy.

Meillä oli myös aiemmin lokakuun puolivälissä oikein onnistunut murretapahatuma yhdessä Pohjojalaasten Lupin kanssa. Saimme nauttia tutuista muresanoista ja musiikista. Oikein oli voimaannuttava tilaisuus, kuten eräs paikalla ollut tiivistä.

Murteet ovat kielen alueellisia muotoja ja ovat syntyneet aikana, jolloin suuri osa ihmisistä eli ja työskenteli koko ikänsä samassa kylässä tai pitäjässä. Näin jokaiselle alueellisesti määräytyneelle yhteisölle muodostui omanlaisensa kielimuoto.

No, nyt kun liikkuvuus eri alueiden sisällä ja välillä on lisääntynyt, murteet sekoittuvat ja häviävät yleiskieleen. Mutta monissa sanonnoissa ja sananparsissa tulee esiin vielä niin iskevästi kansanluonne ja tapa ajatella.

Etelä-Pohjanmaan murteesta on todettu, että se kuuluu suomen kielen länsimurteisiin, jota puhutaan Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Se on suomen vanhakantaisin ja yhtenäisin murre, joka murretieteellisessä kirjallisuudessa ainoana mainitaan tavallisesti yksikössä. Useimmista muista murteista poiketen Etelä-Pohjanmaan murteen maantieteelliset rajat ovat melko selvät.

Suunnittelimme sananlaskukilpailua murretilaisuutemme ohjelmaan lokakuussa. Saimme niin monta esiintyjää suoraan Etelä-Pohjanmaalta ja monipuolisen ohjelman – runua, murretta, kansanmusiikkia ja säveliä ihan sahan tahdissa, että päätimme siirtää sananlaskukilpailumme tuonnemmaksi johonkin toiseen yhteyteen tai vaikka ihan omaan tilaisuuteen erikseen.

Sananparsista tuli mieleeni vaikka tokaasu kouluajoiltani ”Oli niin maharotoon sivutuuli jottei pysyny kettingit päällä, seliitti yks luokkakaverini kun koulusta myöhästy”. Puukkoohin liittyvis jutuus mennähän aina niin asian ytimehen. ”On se ny **helevetti** ku ei aikuunen **ihiminen** osaa eres puukkoja teroottaa” – kaikuu vieläkin korvissani – lapsuudesta.

Suomen itsenäisyyden 100. juhluvuoden merkeissä on järjestetty monia tapahtumia ja hyvinkin omaperäisiä hankkeita on toteutettu. On järjestetty isoja massatapahtumia, teatteriesityksiä, tanssiesityksiä tai vaikkapa on voinut lahjoittaa maata, metsää tai saaria luonnonsuojelutarkoituksiin. Kaikki tämä antaa sisältöä itsenäisyyden ja sen tuomien mahdollisuuksien kokemiseen. On tullut esiin myös monia kertomuksia ja historian kulkuun liittyvien tapahtumien kuvauksia, joista ei ennen ollut mitään tietoa. Kaikki tämä syventää yhteisöllisyyttä – yhteisten kokemusten jättämät jäljet voivat olla erilaisiakin. ”Niin minä sen muistan” ja hyväksyn, että toisen muistissa sama asia saa eri piirteet. Kuitenkin yhdessä on hyvä jatkaa tästä eteenkin päin.

Nuorille suunnattu kirjoituskilpailumme, joka oli yksi hanke Suomi100v hankkeiden joukossa, päättyi. Arviointiraati teki työnsä ja voittajat julkistamme itsenäisyyspäivän juhlassamme Kampissa 6.12. Saatujen kirjoitusten määrä ei yltänyt edellisen kilpailun kirjoitusten määrään. Vaikuttaa siltä, että historian käsitteleminen nuorille on haastava tehtävä.

Saaduissa kirjoituksissa moni liittää kokemuksensa Suomen 100v historiasta sukupolvien ketjuun ja heidän kokemiin vaiheisiin. Isovanhempien ja vanhempien kertomukset sotavuosilta ja sen jälkeisten vuosien niukkuudesta sai monen kirjoittajan ihmettelemään, että miten tästä kaikesta on selvitty. Myös tutut paikat Etelä-Pohjanmaalla lapsuudesta ja isovanhempien luona vietetyistä kesäpäivistä nosti monen kirjoittajan tunteet isänmaallisuudesta ja sai tuntemaan tämän maan ja maakunnan omakseen.

Hyvää juhluvuoden loppua ja Joulunaikaa ! Jaakko A. Ojala, puheenjohtaja